

Helene Boström

Uppföljning av kontroll- och tillsynsplan per mars 2024

Om uppföljningen

För att få en överblick över progressen inom livsmedelskontrollen och miljö- och hälsoskyddstillsynen sker en uppföljning av kontroll- och tillsynsplanen per mars respektive augusti 2024.

Den 13 december 2023 antog miljö- och stadsbyggnadsnämnden kontrollplanen (§ 213) för livsmedelskontrollen för 2024 (dnr M-2023-1027) respektive tillsynsplanen (§ 211) för 2024 (dnr M-2023-1026).

Sammanställningen inleds med en översikt över ärendeflöden för åren 2020–2023 samt per mars 2024. Därefter följer en redogörelse över ärendeflöden fördelade över året. Sedan följer en närmare beskrivning över utförd livsmedelskontroll respektive miljö- och hälsoskyddstillsyn, inklusive tillsyn förörenade områden, per mars 2024.

Årlig ärendestatus och inflöden

Nedan följer en sammanställning över ärendestatus inom ramen för livsmedelskontrollen och miljö- och hälsoskyddstillsynen.

Ärenden	2020	2021	2022	2023	2024, per mars	Kommentar
Inkomna ärenden	929	836	992	1162	284	Med inkomna ärenden avses alla ärenden som startats av inspektörerna resp. har inkommit
Avslutade ärenden	887	952	992	988	53	
Äldre ärenden	-	12 ¹	8 ²	8	6 (2017 och 2019)	Ärenden startade innan 2020
Klagomålsärenden	88	75	78	98	19	Klagomål inom alla områden
Ansökan/anmälan	109	139	184	158	21	Ansökan/Anmälan inom alla områden

¹ Ärenden äldre än 2019

² Ärenden äldre än 2019

Helene Boström

Köldmediarapport	116	93	96	106	79	
Planerad tillsyn	300	254	258	342	102	
Händelsestyrd tillsyn	27	17	12	4	-	
Åtalsanmälningar	3	3	0	1	-	
Livsmedelssanktionsavgift	2	2	3	2	-	
Miljösanktionsavgift	1	1	1	2	-	
Anmälan om kompostering	11	14	18	47	1	
Ansökan om värmepump	63	78	123	74	11	

Sammanfattande bedömning

Antalet inkomna ärenden har under åren 2020–2022 varit jämnt fördelade för att under 2023 öka. Pågående äldre ärenden som startade innan 2019–2020 har minskat succesivt för att nu vara sex stycken. I årets tillsynsplan finns en post för att avsluta äldre ärenden och målet är att antalet äldre ärende ska minska ytterligare.

Under 2022 inkom en stor andel ansökningar och anmälningar till tillsynsmyndigheten. Detta beror på det stora inflödet av ansökningar om värmepump, d.v.s. bergvärmeansökningar. Under 2024 har ett mycket litet antal bergvärmeansökningar inkommit. Om trenden fortsätter kan 2024 bli ett år med mycket få ansökningar om bergvärme.

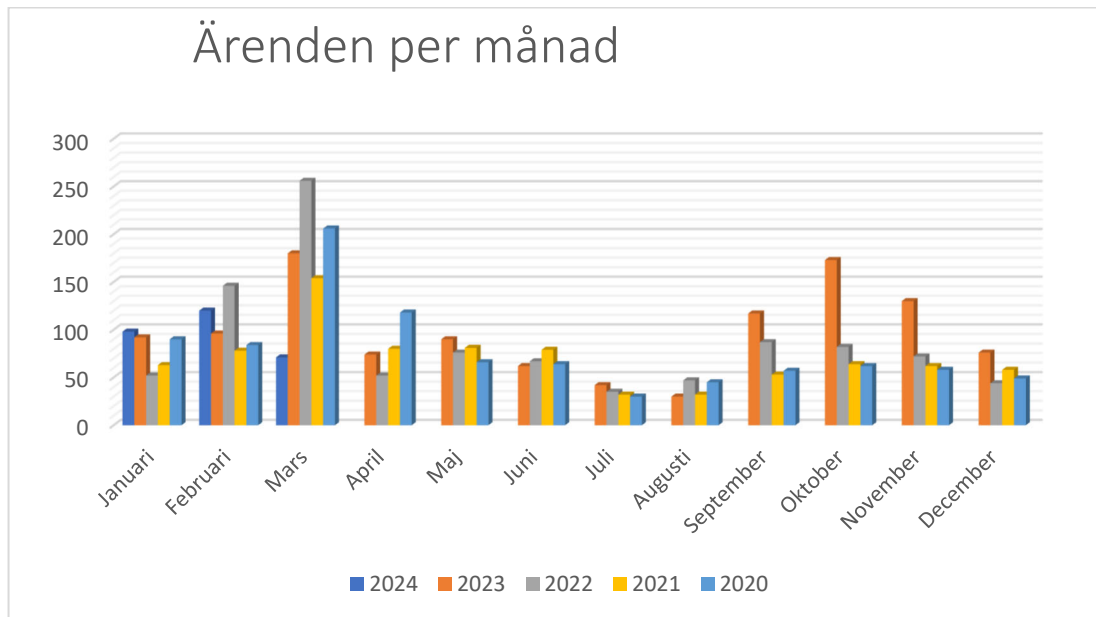
Under 2023 inkom en stor volym av anmälningar om kompostering. Denna trend antogs bero på ekonomiska incitament att börja med egen kompostering då avfallstaxan reducerades för hushållen. Dåvarande tekniska kontoret informerade om detta i början av 2023. Denna trend ses inte i år då enbart en komposteringsanmälan har inkommit.

Andelen inlämnade köldmediarapporter är färre än tidigare år. Uppsökande tillsyn kommer att krävas för de verksamhetsutövare som lämnar in sina rapporter för sent och för att klargöra om vilka anläggningar som inte längre har köldmedia eller har upphört.

Inkommande ärenden per månad under åren 2020–2024

För att se inflödet av ärenden under året illustreras inkommande ärenden månadsvis för åren 2020 till och med mars 2024. Det höga inflödet 2022 beror på en stor volym av ansökningar om bergvärme. Generellt är inflödet av ärenden som högst i mars, vilket det inte varit 2024.

Helene Boström

Livsmedelskontrollen per mars 2024

Under året ska 125 av kommunens 233 livsmedelsverksamheter ha kontroll. 16 anläggningar har fler än en planerad kontroll. Totalt ska det göras 144 kontroller under 2024 och per mars är 40 av de planerade kontrollerna utförda. Fyra uppföljande kontroller är gjorda samt tre klagomål är handlagda.

Fokus inom livsmedelskontrollen har under kvartalet varit att färdigställa riskklassningen, enligt Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell, av livsmedelsverksamheter. När nya verksamheter registreras kommer även de att riskklassas och ett beslut om kontrollfrekvens (antal kontroll på en fem års period) upprättas.

Från januari till och med mars 2024 har nämnden fått in sju avregistreringar. Under denna tid har det kommit in sex nyregistreringar och två ägarbyten.

Matförgiftningar och RASFF

Hitintills har inspektörerna handlagt fem ärenden om misstänkt matförgiftning. Kommunen har inte haft några RASFF-ärenden³.

Nationell kontrollplan 2023-2025

Vad gäller de operativa målen, som utgår ifrån Livsmedelsverkets nationella kontrollplan, inom livsmedelskontrollen kontrollerades sex verksamheter

³ Rapid alert system for food and feed, EU:s system för att snabbt kunna varna om livsmedel som är eller kan vara en risk för människors hälsa.

Helene Boström

enligt operativt mål 5 (ekologiska livsmedel) och tre verksamheter enligt operativt mål 8 (spårbarhet kött) under 2023.

Under 2024 fortsätter arbetet utifrån den nationella kontrollplanen med kontroll av ekologiska livsmedel (mål 5), livsmedelsinformation via e-handel (mål 6), spårbarhet i kött (mål 8), otillåtna växter och främmande ämnen i växtbaserade kosttillskott (mål 13) och glykolalkaloider i potatis (mål 16).

Arbete med mål 16 (glykolalkaloider i potatis) planeras under hösten 2024 i samband med deltagande i Livsmedelsverkets provtagningsprojekt. Målet ska kontrolleras vid flera livsmedelsbutiker även om provtagning endast sker i 2-3 livsmedelsbutiker.

Miljö- och hälsoskyddstillsynen per mars 2024

Allmänt

Reservkraften i Danderyds sjukhus är kommunens enda B-objekt, som får årlig tillsyn. Det får även hälften av kommunens C-objekt, det allmänna dag- och spillvattennätet samt Tranholmens samfällighetsförening. I tillsynsplanen framgår att 46 av kommunens U-verksamheter ska få tillsyn under 2024.

Inom förorenade områden ska progress ske enligt strategi för förorenade områden.⁴

Inom hälsoskyddet är årets fokus förskoletillsyn, fastighetsägartillsyn, tillsyn av yrkeshygieniska verksamheter, gruppboenden och idrottsanläggningar och gym. Årlig tillsyn sker av solarium och bassäng- och strandbad.

Nedan följer en tabell över den planerade tillsynen utifrån antalet inspektioner.

Planerad tillsyn	Planerade besök enligt tillsynsplanen	Utförda besök	Kommentar
Miljöskydd	50 ⁵	7	Stor andel tillsyn återstår. Introduktion av två nyanställda inspektörer har skett under kvartalet. Progressen

⁴ Strategi för förorenade områden i Danderyds kommun 2022–2025 (MHN 2022-509, senast uppdaterad 2022-06-07 § 42)

⁵ Tillsyn av projektet City Link etapp 2 ingår i bedömningen

Helene Boström

			inom tillsynen behöver nu intensifieras.
Hälsoskydd	105	45	Innefattar förskole- och fastighetsägartillsyn. Progressen har varit mycket god under kvartal ett.

Nämndmål om en aktiv kemikalietillsyn

För 2024 ska nämndens tillsynsarbete enligt miljöbalken bland annat utgå ifrån nämndmålet att ”miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en aktiv kemikalietillsyn”. Målet föreslogs då miljö- och stadsbyggnadskontoret saknar en inriktning för tillsynen inom kemikalieområdet, förutom inom ämnesområdet förorenade områden. Målet innebär framtagande av riktlinjer som ger nämnden och kontoret samlad kunskap om hälsoaspekter, tillsynsområden och vägledning för att därefter bedriva en aktiv tillsyn inom kemikalieområdet. Erfarenheten är att denna tillsyn inte har prioriterats de senaste åren och då det är ett viktigt område för människors hälsa och miljön ska inriktningen medföra prioritering och vägledning. Således ligger nämndmålet till grund för arbetet med riktlinje för kemikalietillsyn och dess kunskapsunderlag.

En arbetsgrupp har inlett arbetet med riktlinjen för kemikalietillsyn och kunskapsunderlaget. Riktlinjen planeras att tas upp till nämnden i maj.

Den nationella tillsynsstrategin 2022–2025

Nämnden bedriver sin tillsyn enligt nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken, vilken syftar till att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin innehåller sju tillsynsområden (Avfall, Förorenade områden, Hälsoskydd, Kemikalietillsyn, Miljöfarlig verksamhet, Naturtillsyn och Vattenverksamhet).

Inom området avfall planerades under året ett tillsynsprojekt rörande avfallstransportörer, vilket är i enlighet med det nationella målet att tillsynsmyndigheten deltar vid myndighetsgemensam tillsyn för att kontrollera avfallstransporter. Detta projektarbete har inletts. Projektplan har upprättats och identifiering av avfallstransportörer med säte i kommunen är utförd. Under kvartal två kommer själva tillsynen att ske.

Miljöinspektörerna har deltagit i flera seminarier som länsstyrelsen samordnare för avfallsbrottslighet har ansvarat för.

Inom hälsoskyddet ska fastighetsägartillsyn ske enligt den nationella tillsynsstrategin och huvuddelen av årets fastighetsägartillsyn är utförd.

Helene Boström

Tillsyn av inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola ska ske enligt den nationella tillsynsstrategin. Förskoletillsynen är utförd och det återstår uppföljningar (skrivbordstillsyn). Under 2023 skedde skoltillsynen.

Vad gäller tillsyn inom dagvatten ska fokus vara på egenkontroll av dagvattenanläggningen hos VA huvudmannen. Denna tillsyn är ännu inte utförd, men tillsynsmöten och inspektioner är inbokade.

Hälsoskyddstillsynen

Generellt är progressen inom hälsoskyddstillsynen mycket god. Enligt tillsynsplanen skulle förskoletillsynen ske kvartal ett och två, men inspektörerna var klara med förskoletillsynen redan under kvartal ett.

Inom fastighetsägartillsynen återstår något enstaka objekt.

Utöver tillsynen har ärendehandläggning av klagomål skett.

Miljöskyddstillsynen

Under kvartal ett har två nya medarbetare inom miljöskydd börjat sina anställningar. Den nya personalen har behövt tid att sätta sig in i sina ärenden och sin tillsyn, vilket också har tagit tid för de båda andra medarbetarna inom miljöskydd. Detta har sammantaget påverkat progressen inom tillsynen.

Kontoret har gjort tillsynsbesök vid SL/Trafikförvaltningens etablering inom projektet Planskild korsning Portvägen Gethagsvägen inom ramen för ett klagomålsärende om byggbuller.

Tillsynsmöten har även skett inom ramen för Svenska kraftnäts projekt City Link etapp 2, men inget tillsynsbesök har skett.

Tillsynsmöte har även skett med Trafikförvaltningen gällande Roslagsbanan.

Kontoret har även deltagit i arbetsmöten rörande Trafikverkets åtgärdsvalsstudie för E18. En inspektör deltar i Trafikverkets arbetsgrupp.

I övrigt har fokus varit på ärendehandläggning av bland annat ansökningar om bergvärme, klagomål, granskning av köldmediarapporter och årsrapporter samt remisser, t.ex vad gäller ansökan om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken (vattenverksamhet). Utöver detta har arbete skett inom ramen för detaljplaneprojekt och miljöutlåtanden i bygglovsärenden.

Helene Boström

Nedan följer en sammanställning över status i de tillsynsprojekt som ingår i årets tillsynsplan.

Tillsynsprojekt 2024	Kommentarer avs. progress underkvartal ett
Avfallstransportörer	Identifiering av berörda avfallstransportörer är utförd. Projektplan är upprättad.
Byggarbetsplatser (byggavfall)	Viss inläsning är gjord. Deltagande i SÖRAB nätverkets tillsynsmöte med tema byggavfall.
Avfallsbrottslighet	Förberedelser genomförda i form av inläsning och deltagande i seminarier och workshops.
Avfallshanteringsplaner fritidsbåtshamnar	Handläggning har pågått rörande alla berörda fritidsbåtshamnar som inte har dispens från att lämna in avfallshanteringsplaner. Ett antal fritidsbåtshamnar har begärt förlängd tid för samråd (samrådsplikt).
Inventering U-verksamheter	Tillsynen är påbörjad och lista är framtagen över verksamheter som ska utredas om de är miljöfarliga verksamheter. Inga tillsynsbesök är utförda.
Sprängämnesprekursorer	Mall för enkätutskick är upprättad.
Konstgräsplaner	Uppföljande tillsyn ska ske vid alla konstgräsplanerna under kvartal två, då rapport från verksamhetsutövaren ska ha ingetts senaste 31 mars.
MKN hårdgjorda ytor (parkeringsplatser med oljeavskiljare)	Projektet har pågått med varierande intensitet i ett par år. Kvartal ett återstod fem ärenden, varav tre nu är avslutade.
Kemiska bekämpningsmedel/växtskyddsmedel	Viss inläsning är gjord. Deltagande i SKR utbildning om kontroll av växtskyddsmedel är utförd.
Energitillsyn	Tillsyn har skett inom ramen för ordinarie tillsyn (checklista för energitillsyn är framtagen)

Förorenade områden

Nämndens arbete med förorenade områden sker enligt strategin för förorenade områden i Danderyds kommun 2022–2025. För att nå uppsatta lokala mål och för att arbeta aktivt mot att nå det nationella miljökvalitetsmålet Giftfri miljö bedöms strategin vara nödvändig för att:

- Öka kunskapen om föroreningsituationen för objekt i riskklass 1 och 2 genom att göra ansvarsutredningar och verka genom tillsyn för att undersökningar genomförs och att åtgärder genomförs vid behov för dessa objekt,
 - *Kommentar: Föreläggande om sanering vid jakttskyttebanan i Rinkebyskogen (riskklass 1) har följts upp. Ärende till*

Helene Boström

nämnd om föreläggande om undersökning av nedlagd kemptvätt (riskklass 2) är behandlad.

- initiera kontrollprogram för lakvatten vid de största deponierna i kommunen för att bevaka eventuella förändringar över tid,
 - *Kommentar: Dialog har förts med samhällsutvecklingsförvaltningen (SUF, f d tekniska kontoret) under hösten. Uppföljning har skett för att tillse att detta ombesörjs i TN budgetprocess.*
- inom stadsbyggnadsprocessen bevaka förekomsten av misstänkt förorenade områden vid arbete med planer och bygglov samt bevaka att undersökningar och efterbehandlingar genomförs vid behov,
 - *Kommentar: Arbete har skett inom ramen för detaljplaneprojekt som Djursholms torg (område för drivmedel), Enebybergs skola (område för verkstäder) samt inom ramen för Östra Enebytorget*
- vidmakthålla kompetens inom förorenade områden.
 - *Kommentar: Deltagande har skett i samverkansgrupp inom Miljösamverkan Stockholm för tillsyn av båtuppställningsplatser och sediment (fritidsbåtsnätverket) samt i nystartad samverkansgrupp för PFAS identifiering, länsstyrelsens handläggartreff samt utförd kurs i oljeskadeskydd. Under kvartalet har omfattande kompetenshöjande aktiviteter skett inom förorenade områden.*

I strategin beskrivs även följande aktiviteter:

- Ansvarsutredning av prioriterade objekt, 2-4 per år
- Undersökningar och åtgärder genom egeninitierad tillsyn, 1-2 per år
- Undersökningar och åtgärder genom händelsestyrd tillsyn, 1-2 år
- Uppdatering av databaser och kartskikt, 2 gånger per år

I tabellen nedan framgår vilka objekt och åtgärder tillsynsmyndigheten planerar 2024 samt kommentarer kring progress per mars 2024.

<p>Ansvarsutredningar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsviks båtklubb. <i>Kommentar: Revidering av ansvarsutredningen är påbörjad. Kommer att invänta resultat från markundersökningar sommaren 2024.</i> • Ranängens båtägareförening. <i>Kommentar: Revidering av ansvarsutredning påbörjad. Kommer att invänta resultat från markundersökningar sommaren 2024.</i> • Stocksunds båtklubb. <i>Kommentar: Informationsinsamling inför ansvarsutredning påbörjad.</i>
----------------------------------	--

Helene Boström

Undersökningar och åtgärder egen-initierad	<ul style="list-style-type: none">• Egenkontrollprogram för nedlagda deponier – <i>Kommentar: Egenkontrollprogram är initierat och förnyad dialog sker inför SUFs budgetprocess.</i>• Jakttskyttebanan Rinkebyskogen (åtgärder) <i>Kommentar: Saneringsåtgärder planeras 2024, ännu ej påbörjade.</i>• PFAS föroreningen vid Danderyds sjukhus helikopterplatta (beslut om åtgärdsalternativ). <i>Kommentar: Tillsynsmöte har skett och vidare dialog sker under våren.</i>• Norrorts kemiska tvätt, Klingsta. <i>Kommentar. Föreläggande om kompletterande undersökning av inomhusluft är överklagat och överprövning sker hos länsstyrelsen.</i>• Undersökning Stocksunds Kem och Press – <i>Kommentar: Föreläggande om undersökning av nedlagd kemtvättsverksamhet är expedierad.</i>• Provtagning båtklubbar enligt KS beslut 2023-10-23 § 162 (KS 2021/0284). <i>Upphandlingsprocess pågår med SUF som ansvarig för upphandlingen.</i>• Nedlagd bensinstation, Karlsro. <i>Kommentar: Tillsynsarbetet är ej påbörjat. Ev. krävs ansvarsutredning.</i>• Identifiering av PFAS verksamheter, nationell insats initierad av Naturvårdsverket. <i>Kommentar: Identifiering av pågående verksamheter är påbörjad.</i>
Undersökningar och åtgärder händelsestyrt	<ul style="list-style-type: none">• Handläggning av anmälningar om avhjälpande av förorening (28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). <i>Kommentar: Inga nya ärenden har inkommit. Pågående ärenden är PFAS-föroreningen vid helikopterplattan vid Danderyds sjukhus, bergvärmeprojektet vid Danderyds sjukhus, schakt för kabelnedläggning vid Vendevägen samt vid Trafikförvaltningens projekt Portvägen/Gethagsvägen.</i>• Miljöolyckor. <i>Kommentar: Enbart ett mindre ärende som rör läckage av hydraulolja vid gräventreprenad.</i>

För miljö- och stadsbyggnadsnämnden,

Helene Boström

Miljöchef